Trafikutskottets betänkande

1976/77:4

med anledning av motioner angående vissa föreskrifter för mopedister, m. m.

I motionen 1975/76:419 av fru Ekelund m. fl. (c) hemställs att riksdagen hos regeringen begär att krav på att mopedförare skall använda skyddshjälm införs i vägtrafikkungörelsen.

I motionen 1975/76:1547 av herr Hermansson m. fl. (vpk) föreslås, såvitt nu är i fråga (yrkandena 2 och 3), att riksdagen beslutar

2. att uttala sig för att ett avtal upprättas mellan trafiksäkerhetsverket och Sveriges Radio-TV om kontinuerlig information i trafiksäkerhetsfrågor,

3. att uttala sig för en utökning av förbudet mot tunga transporter under helger och veckoslut, förslagsvis för tiden från mitten av april till utgången av augusti, liksom för vissa helger under vinterhalvåret.

I motionen 1975/76:1565 av fru Jonäng och fru Fredgardh (båda c) hemställs att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att ge förare av permobil eller moped trafikkunskap och trafikträning.

I motionen 1975/76:2089 av herrar Jonsson i Alingsås och Strömberg i Botkyrka (båda fp) hemställs att riksdagen måtte besluta

1. att en mognadsålder för mopedister, berättigande till körande av moped fr. o. m. det år man fyller 15 år, införs,

2. att samtliga mopedister skall använda skyddshjälm vid färd på väg.

I motionen 1975/76:2099 av fru Swartz m. fl. (fp) hemställs, såvitt nu är i fråga (yrkandena A 1–4),

A. att riksdagen ger regeringen till känna att förslag till åtgärder för ökad trafiksäkerhet snarast föreläggs riksdagen innefattande bl. a.

1. fastställande av kvantifierade målsättningar för trafiksäkerhetsarbetet innebärande som ett första steg att antalet trafikolyckor minst bör halveras,

2. införande av särskilda "haverikommissioner" för bred utredning av svårare trafikolyckor,

3. utvidgning av bilbälteslagen,

4. särskilda åtgärder för begränsning av mopedolycksfallen, bl. a. införande av krav på förarbevis och skyddshjälm.

Utskottet

I motionerna 1975/76:419, 1975/76:2089 och 1975/76:2099 framförs krav på att mopedist skall använda *skyddshjälm* vid färd på väg.

Under föregående riksmöte erinrades (TU 1975/76:3) med anledning av motioner i ämnet om det omfattande utredningsarbete som pågår på området. Nordiska trafiksäkerhetsrådet (NTR) har i sin rapport nr 8 bl. a. behandlat frågan om hjälmar för mopedister. Vidare har trafiksäkerhetsutredningen i ett yttrande över rapporten tillstyrkt ett införande av obligatorisk användning av hjälm för mopedister. Även trafiksäkerhetsverket delar enligt vad utskottet erfarit uppfattningen om värdet av att använda huvudskydd vid färd med moped. Anledningen till att statsmakterna ännu inte ansett sig böra föreskriva obligatorisk användning av huvudskydd för mopedister i likhet med vad som gäller för motorcyklister sedan den 1 maj 1975 anses vara den låga användningsfrekvensen hittills. Att hjälm inte används av mopedister i större utsträckning än som sker sägs bl. a. bero på att för mopedister lämpliga hjälmar saknas i marknaden. Trafiksäkerhetsverket samarbetar nu beträffande denna fråga med institutionen för trafiksäkerhet vid Chalmers tekniska högskola (CTH) och med ett enskilt företag. Regeringen har vidare uppdragit åt trafiksäkerhetsverket att planlägga och genomföra en informationskampanj för användning av huvudskydd vid färd med moped.

Det framstår även enligt utskottets uppfattning som uppenbart att icke obetydliga trafiksäkerhetsvinster kan göras genom att mopedister i större utsträckning använder hjälm. Utskottet vill därför kraftigt betona vikten av fortsatt information i frågan. Enbart ökad information och propaganda torde dock inte kunna förväntas få önskvärd effekt. Mot bakgrund härav är utskottet ej främmande för att framdeles föreslå lagstiftningsåtgärder för att genomföra ett obligatorium. Sådana åtgärder bör därför enligt utskottets uppfattning kunna övervägas om frågans lösning ytterligare skulle dra ut på tiden. Då utskottet emellertid förutsätter att trafiksäkerhetsutredningen i sitt arbete skyndsamt prövar denna fråga synes någon särskild åtgärd från riksdagens sida i ämnet ej nu erforderlig.

I motionen 1975/76:1565 yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för att ge förare av permobil eller *moped* trafikkunskap och trafikträning. I motionen 1975/76:2089 hemställs att behörighet att föra moped införs fr. o. m. det år man fyller *15 år*. I motionen 1975/76:2099 begärs särskilda åtgärder för att åstadkomma begränsning av mopedolycksfallen bl. a. införande av krav på *förarbevis*.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att inom trafiksäkerhetsutredningen finns en särskild arbetsgrupp med representanter för bl. a. skolöverstyrelsen, trafiksäkerhetsverket, rikspolisstyrelsen, Svenska kommunförbundet och Riksförbundet Hem och Skola. En av arbetsuppgifterna för denna grupp är att pröva hur trafikundervisningen i skolan ytterligare skall kunna förbättras kvalitativt och kvantitativt. Den trafikundervisning som sker genom det allmänna skolväsendets försorg anses vara betydelsefull inte minst för ungdomarna när de kommer upp i mopedåldern. I sam-

manhanget diskuteras också frågan om minimiålder för behörighet att köra moped.

Med hänsyn till berörda frågors stora vikt finner utskottet angeläget att arbetet därmed i trafiksäkerhetsutredningen påskyndas. Något initiativ från riksdagens sida i frågorna kan emellertid mot bakgrund av det anförda ej anses påkallat, varför utskottet avstyrker förevarande motionsyrkanden.

Med framhållande av önskvärdheten av en skyndsam prövning av de frågor trafiksäkerhetsutredningen fått sig förelagda finner utskottet ej heller skäl tillstyrka yrkandet i motionen 1975/76:2099 om fastställande av kvantifierade *målsättningar* för trafiksäkerhetsarbetet.

Med anledning av yrkandet i motionen 1975/76:2099 om införande av särskilda *haverikommissioner* för utredning av svårare trafikolyckor vill utskottet erinra om den försöksverksamhet på området som bedrivs av försäkringsbranschens trafiksäkerhetskommitté (TRK). Projektet, som benämns TRK:s haverikommission, är inriktat på att studera samspelet mellan människa, fordon och vägmiljö – speciellt människans roll i det inledande skedet av en vägtrafikolycka. Samråd beträffande projektet har ägt rum med kommunikationsdepartementet. Det ingår som ett delprojekt i ett nordiskt samarbetsprogram under ledning av NTR med namnet Metodik för insamling och redovisning av olycksdata, Miro. TRK-projektet genomförs i samverkan med bl. a. trafiksäkerhetsverket, rikspolisstyrelsen och länspolisen i Stockholms län, vägverket, statens väg- och trafikinstitut samt Larmtjänst AB. Utskottet vill också erinra om det arbete på området som bedrivits av Volvo och Saab.

Utskottet finner resultatet av sålunda pågående försöksverksamhet böra avvaktas och avstyrker med hänsyn härtill motionen i denna del.

I motionen 1975/76:2099 hemställs om utvidgning av *bilbältelagen*. Motionärerna anser att lagen bör utvidgas till att omfatta baksätespassagerare samt passagerare i framsätet i taxibilar.

I samband med nämnda lags tillkomst uttalades (TU 1974:15) med hänsyn till önskvärdheten av att användningsplikten fick ett positivt gensvar bland dem den avsåg, att taxitrafiken borde undantas därifrån under ett inledningsskede. Samtidigt borde studeras vilka tekniska förbättringar som kan göras för att underlätta bältesanvändningen.

Enligt vad utskottet erfarit utreder trafiksäkerhetsverket mot bakgrund härav f. n. möjligheterna att utvidga lagen till att gälla bl. a. de av motionärerna angivna trafikantgrupperna. I avvaktan på resultatet av utredningsarbetet torde någon särskild åtgärd från riksdagens sida ej erfordras, varför motionsyrkandet avstyrks.

I motionen 1975/76:1547 föreslås att riksdagen uttalar sig för att ett avtal upprättas mellan trafiksäkerhetsverket och *Sveriges Radio-TV* om kontinuerlig information i trafiksäkerhetsfrågor.

Riksdagen (KrU 1974:20, rskr 1974:321) har med anledning av motionsvis framförda önskemål i fråga om olika programinslag erinrat om att Sveriges Radio enligt radiolagen och det med stöd av denna träffade avtalet med staten har ensamrätt till rundradiosändningar. Detta innebar bl. a. att någon styrning av programutbudet inte skall ifrågakomma från statsmakternas sida.

En ökad information beträffande trafiksäkerhetsfrågor genom Sveriges Radios televisionsprogram är betydelsefull. Sådan information har också en stark genomslagskraft. Enligt vad utskottet inhämtat torde en ökning av programutbudet i sådana frågor kunna förväntas särskilt genom den s. k. lokalradion. Något uttalande om ett avtal i frågan anser utskottet dock ej böra göras med hänsyn till riksdagens ovan redovisade principiella inställning. Motionen avstyrks därför i denna del.

I motionen 1975/76:1547 hemställs att riksdagen uttalar sig för en utökning av förbudet mot *tunga* transporter under helger och veckoslut, förslagsvis för tiden från mitten av april till utgången av augusti liksom för vissa helger under vinterhalvåret.

I samband med behandlingen av ifrågavarande lag ansåg riksdagen (prop. 1973:19, TU 1973:9, rskr 1973:118) med anledning av motioner i ämnet att ytterligare erfarenheter på området borde avvaktas innan förbudet utsträcktes till att omfatta helger och veckoslut under hela året. Erfarenheterna av lagstiftningen i fråga utvärderas årligen. Utskottet förutsätter att de åtgärder som betingas härav vidtas av vederbörande myndigheter och anser därför något initiativ från riksdagens sida i frågan ej vara påkallat.

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. avslår motionerna 1975/76:419, 1975/76:2089, yrkandet 2, och 1975/76:2099, yrkandet A 4 såvitt gäller skyddshjälm,
2. avslår motionerna 1975/76:1565, 1975/76:2089, yrkandet 1, och 1975/76:2099, yrkandet A 4 såvitt gäller förarbevis,
3. avslår motionen 1975/76:2099, yrkandena A 1–3,
4. avslår motionen 1975/76:1547, yrkandena 2 och 3.

Stockholm den 10 november 1976

På trafikutskottets vägnar
SVEN MELLQVIST

Närvarande: herrar Mellqvist (s), Lothigius (m), Persson i Heden (c), Lindahl i Lidingö (s), Håkansson i Rönneberga (c), Hjorth (s), Sellgren (fp), Hugosson (s), Torwald (c), Rosqvist (s), Clarkson (m), Stjernström (c), Östrand (s), Komstedt (m) och Johansson i Åmål (s).

GOTAB 52448 Stockholm 1976